

TTM Mähönen Maiju(TEM)

01.12.2020
JULKINEN

Viite

Asia

EU:n kuluttaja-asioista vastaavien ministereiden epävirallinen videokokous 7.12.2020

Puheenjohtajamaa Saksa järjestää epävirallisen kuluttaja-asioista vastaavien ministereiden videokokouksen 7.12.2020. Suomea kokouksessa edustavat valtiosihteeri Malin Brännkärr ja valtiosihteeri Ville Kopra. Kokouksessa ei tehdä muodollisia päätöksiä.

Kuluttajapolitiikka kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle mutta kokouksessa käsiteltävät asiat linkittyvät läheisesti myös oikeusministeriön hallinnonalalle kuuluviin kuluttajansuojakysymyksiin. Perusmuistiota on valmisteltu yhteistyössä ministeriöiden kesken.

Kokouksen aiheena on ”Euroopan komission uusi kuluttaja-asioiden toimintaohjelma: kuluttajien resilienssin vahvistaminen kestävä elpymisen tueksi”.

Ministerit käyvät kokouksessa epävirallisen näkemyksenvaihdon uuden toimintaohjelman sisällöstä puheenjohtajavaltion toimittaman keskusteluasiakirjan pohjalta. Keskusteluasiakirjassa painotetaan erityisesti vihreään ja digitaaliseen siirtymään liittyviä näkökulmia sekä Covid-19 –pandemian vaikutuksia kuluttajakäyttäytymiseen ja kuluttajansuojan tasoon. Ministereitä on pyydetty pohtimaan yleisellä tasolla sitä, miten painopisteiden ja toimenpide-ehdotusten valinnassa on onnistuttu huomioimaan paitsi kiihtyvä digitalisaatio, myös YK:n kestävä kehityksen tavoitteet (Agenda2030) sekä Covid-19 –pandemiasta saadut kokemukset.

Suomi tukee komission uuden kuluttaja-asioiden toimintaohjelman kokonaisvaltaista lähestymistapaa ja pitää kuluttajapolitiikan tulevien vuosien painopisteitä oikein valittuina. Suomi suhtautuu positiivisesti pyrkimykseen kuluttajien vaikuttamismahdollisuuksien lisäämiseen edistämällä kuluttajien oikeutta itsenäisiin valintoihin ottaen huomioon tietämyksen kuluttajien todellisesta käyttäytymisestä. Suomi suhtautuu puheenjohtajamaan aloitteeseen positiivisesti ja pitää EU-tason keskustelua toimintaohjelman sisällöstä ja tehokkaasta toimeenpanosta tärkeänä.

Asialista:

Euroopan komission uusi kuluttaja-asioiden toimintaohjelma: kuluttajien resilienssin vahvistaminen kestävän elpymisen tueksi, s. 3

Työ- ja elinkeinoministeriö

PERUSMUISTIO

TEM2020-00628

TTM Mähönen Maiju(TEM)

26.11.2020
JULKINEN

Asia

EU:n kuluttaja-asioista vastaavien ministereiden epävirallinen videokokous 7.12.

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Puheenjohtajamaa Saksa järjestää 7.12.2020 kuluttaja-asioista vastaavien ministereiden epävirallisen videokokouksen, jonka teemana on komission uusi kuluttaja-asioiden toimintaohjelma (COM(2020) 696 final) vuosille 2020-2025.

Puheenjohtajamaan kutsukirjeen mukaan kokouksessa on tarkoitus käydä kuluttaja-asioista vastaavien ministereiden välinen epävirallinen näkemystenvaihto kuluttajatoimintaohjelmassa hahmotellusta EU:n kuluttajapolitiikan tulevien vuosien viitekehyksestä.

Epävirallisessa kokouksessa käytävän politiikkakeskustelun painopisteiksi on ilmoitettu erityisesti kolme uuden toimintaohjelman teemaa: kuluttajapolitiikan kestävyys, digitaalisuus sekä Covid-19 -pandemian vaikutukset kuluttajien asemaan ja käyttäytymiseen. Keskustelua käydään puheenjohtajan laatiman taustapaperin pohjalta.

Suomen kanta

Suomen ennakoivat kannat uuteen kuluttaja-asioiden toimintaohjelmaan on esitetty E-kirjeessä E 112/2020 vp. Suomi pitää EU:n tulevien vuosien kuluttajapolitiikan keskeisten painopisteiden vahvistamista tärkeänä ja näkee painopisteet oikein valittuina.

Suomi katsoo, että kuluttajien oikeutta itsenäisiin valintoihin tulee edistää ottaen huomioon tietämys kuluttajien todellisesta käyttäytymisestä. Suomi pitää tärkeänä, että kuluttajien etujen ja yritysten aseman välillä pyritään löytämään oikea tasapaino. Kuluttajaoikeudellisen sääntelyn on oltava selkeää ja ymmärrettävää sekä kuluttajien että yritysten näkökulmasta.

Suomi pitää niin ikään tärkeänä, että sääntelyä uudistettaessa otetaan mahdollisimman pitkälle huomioon teknologianeutraalisuus ja siten innovaatiomyönteisyys. Uudet teknologiat ja markkinoiden kehittyminen tulee ottaa huomioon muun muassa päivitettäessä tuoteturvallisuutta sekä kulutusluottoja ja muita rahoituspalveluja koskevaa sääntelyä.

Suomi kannattaa pyrkimystä kuluttajien toimintamahdollisuuksien lisäämiseen. Suomi painottaa, että kuluttajien toimintamahdollisuuksien turvaamisessa on huomioitava myös

ne kuluttajaryhmät, joilla on rajoitetut taloudelliset resurssit tai jotka ovat muutoin haavoittuvassa asemassa.

Suomi pitää hyvänä, että EU:n kuluttajalainsäädäntöä tarkastellaan osana uutta kiertotaloutta koskevaa toimintasuunnitelmaa. On tärkeää varmistaa, että kuluttajat saavat luotettavaa ja merkityksellistä tietoa tuotteista, niiden korjauspalveluista, päivitettävyydestä ja varaosista. Suomi kannattaa komission ehdotusta kuluttajien suojelemisesta viherpesulta ja tuotteiden suunnitellulta vanhenemiselta.

Suomi pitää tärkeänä, että kehitetään ympäristöväitteille luotettavia menetelmiä ja vähimmäisvaatimusten asettamista tuotteiden kestävyyskriteereille sekä hyödynnetään laajemmin digitaalisia keinoja. Lisäksi Suomi muistuttaa kuluttajien oikeuksien turvaamisesta jakamiseen liittyvässä alustataloudessa.

Suomi pitää tärkeänä jatkaa edelleen hyvää yhteistyötä jäsenvaltioiden ja komission kesken kuluttaja-asioissa kuluttajansuojan korkean tason turvaamiseksi.

Pääasiallinen sisältö

Komission 13.11.2020 hyväksymässä kuluttaja-asioiden toimintaohjelmassa vahvistetaan EU:n kuluttajapolitiikkaa koskeva strateginen viitekehys viidellä painopistealalla. Nämä ovat kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisääminen sekä vihreässä että digitaalisessa siirtymässä, haavoittuvassa asemassa olevien kuluttajien suojeleminen, kuluttajien oikeuksien tehokkaampi toteuttaminen ja kansainvälinen yhteistyö. Toimintaohjelma sisältää yhteensä 22 toimenpide-ehdotusta.

Puheenjohtajamaan toimittamassa taustapaperissa korostetaan vihreän ja erityisesti digitaalisen siirtymän vaikutusta kuluttajakäyttäytymiseen. Digitalisaatiota on osaltaan kiihdyttänyt myös Covid-19 pandemia. Taustapaperissa painotetaan kuluttajansuojan turvaamista verkkoympäristössä, jossa erilaiset huijaukset, petokset sekä sopimattomat kaupalliset käytännöt ovat lisääntyneet. Tässä yhteydessä uudesta toimintaohjelmasta nostetaan esiin sähköisiä palveluita koskeva Digital Services Act -ehdotus, jolla pyritään sääntelemään verkkoalustojen toimintaa, sekä yleisen tuoteturvallisuudirektiivin (2001/95/EY) uudistaminen.

Vihreän siirtymän osalta taustapaperissa mainitaan pyrkimys kestävien kulutusmallien kehittämiseen. Tähän liittyvät erityisesti kuluttajien vaikutusmahdollisuuksia ja tiedonsaantia koskevat aloitteet, joiden tarkoituksena on, että kuluttaja voi tehdä tietoisia valintoja tuotteen kestävyyttä koskevan informaation pohjalta. Puheenjohtajamaa kannustaa pohtimaan vihreään siirtymään liittyviä tavoitteita myös YK:n kestävä kehityksen toimintaohjelman (Agenda2030) valossa.

Lisäksi puheenjohtajamaa korostaa tiiviimmän yhteistyön ja tietojenvaihdon tärkeyttä niin jäsenvaltioiden kesken kuin EU:n ja jäsenvaltioiden välillä korkean kuluttajansuojan turvaamiseksi koko EU:ssa. Kuluttajien on luotettava sisämarkkinoiden toimintaan myös kriisin aikana ja haavoittuvassa asemassa olevia kuluttajia on suojattava.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asiaa ei käsitellä Euroopan parlamentissa.

Kansallinen valmistelu

EU-8 kilpailukykyjaosto 2.12.2020

EU-ministerivaliokunta, kirjallinen käsittely 2.12.-4.12.2020

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, kirjallinen käsittely 4.12.2020

Asiakirjat

Kokouskutsu, kokouksen asialista ja taustapaperi

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Maiju Mähönen / TEM

maiju.mahonen@tem.fi / +358 295 047 173

Katri Kummoinen / OM

katri.kummoinen@om.fi / +358 295 150 266

EUTORI-tunnus**Liitteet****Viite**

LIITTEET

Asiasanat	kuluttajansuoja, kuluttajapolitiikka
Hoitaa	OM, TEM
Tiedoksi	EUE, LIIVI, STM, TULLI, VM, VNK